

Notat

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg

Foreløbig dagsorden - forskning

1. Rådskonklusioner om den globale tilgang til forskning og innovation – Europas strategi for internationalt samarbejde i en verden i forandring..... 2
2. Politisk drøftelse om styringsmodel (governance) for det Europæiske Forskningsrum (ERA) 5

16. september 2021

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Jura og Internationale forhold

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
255797

1. Rådskonklusioner om den globale tilgang til forskning og innovation – Europas strategi for internationalt samarbejde i en verden i forandring

KOM-dok foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

Rådskonklusionerne udspringer af Kommissionens meddelelse af den 18. maj om den globale tilgang til forskning og innovation – Europas strategi for internationalt samarbejde i en verden i forandring.

Med meddelelsen fremlægger Kommissionen en ny strategi, som skal imødekomme nye globale tendenser, som betyder, at EU's handlerum i internationale forsknings- og innovationssamarbejder befinder sig i et forandret globalt miljø.

Formålet med rådskonklusionerne er at sætte en retning for samarbejdet, herunder med fokus på at bevare åbenhed i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde og samtidig fremme lige vilkår og gensidighed understøttet af grundlæggende værdier.

Regeringen byder meddelelsen om den globale tilgang til forskning og innovation velkommen og støtter dens formål. Regeringen støtter vedtagelse af rådskonklusionerne.

Regeringen støtter et stærkere fokus på Unionens strategiske interesser i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde.

Regeringen støtter en klog, balanceret og realistisk EU-tilgang til internationalt samarbejde med større opmærksomhed på etiske og sikkerhedsmæssige risici og dilemmaer. Princippet om strategisk autonomi bør dog ikke føre til protektionisme. Internationalt samarbejde bør være så åbent som muligt; så lukket som nødvendigt.

2. Baggrund

Baggrunden for rådskonklusionerne er Kommissionens meddelelse af 18. maj 2021 om den globale tilgang til forskning og innovation – Europas strategi for internationalt samarbejde i en verden i forandring.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget til rådskonklusioner er at sætte en retning for samarbejdet med fokus på at bevare åbenhed i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde og samtidig fremme lige vilkår og gensidighed understøttet af grundlæggende værdier.

Rådskonklusionerne byder Kommissionens meddelelse velkommen og understreger indledningsvist behovet for at inddrage såvel interessenter som medlemsstaterne i det videre arbejde med at implementere Kommissionens strategi.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Rådskonklusionerne støtter, at strategien implementeres i forskellige spor. Herunder støttes det, at EU's bilaterale samarbejder inden for forskning og innovation skal have fokus på gøre internationalt samarbejde mere foreneligt med europæiske interesser og værdier, samt at de skal respektere EU's åbne strategiske autonomi.

Rådskonklusionerne anerkender, at Kommissionens strategi vil være rettesnor for gennemførelsen af Horisont Europa, EU's rammeprogram for forskning og innovation, og understreger behovet for at inddrage medlemsstaterne i de initiativer, der igangsættes via rammeprogrammet.

Rådskonklusionerne bakker op om igangsættelse af en række af de tiltag, der blev foreslået i Kommissionens strategi, og understreger også her behovet for inddragelse af medlemsstaterne. Det drejer sig om kommende initiativer vedr.:

- principper for internationalt forskningssamarbejde
- retningslinjer for håndtering af udenlandsk indblanding rettet mod EU's forsknings- og videregående uddannelsesinstitutioner samt
- et adfærdskodeks for brug af intellektuel ejendomsret i en international sammenhæng.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Kommissionen forventes at fremlægge initiativer på disse områder i 2021-2022.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

7.1 Lovgivningsmæssige konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

7.2 Økonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne vurderes ikke i sig selv at have samfundsøkonomiske, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

7.3 Beskyttelsesniveauet i Danmark

Rådskonklusionerne vurderes ikke i sig selv at have andre væsentlige konsekvenser, herunder konsekvenser for beskæftigelsen, arbejdsmarkedet, ligestilling, miljø, sundhed, forbrugerbeskyttelse og udviklingslandene.

8. Høring

Samlenotatet har været sendt i høring i EU-specialudvalg for forskning. Der er ikke modtaget høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at medlemsstaterne generelt vil støtte vedtagelsen af råds-konklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen byder meddelelsen om den globale tilgang til forskning og innovation velkommen og støtter dens formål. Regeringen støtter vedtagelse af råds-konklusionerne.

Regeringen støtter et stærkere fokus på Unionens strategiske interesser i internationalt forsknings- og innovationssamarbejde.

Regeringen støtter en klog, balanceret og realistisk EU-tilgang til internationalt samarbejde med større opmærksomhed på etiske og sikkerhedsmæssige risici og dilemmaer. Princippet om strategisk autonomi bør dog ikke føre til protektionisme. Internationalt samarbejde bør være så åbent som muligt; så lukket som nødvendigt.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Råds-konklusionerne har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Politisk drøftelse om styringsmodel (governance) for det Europæiske Forskningsrum (ERA)

KOM-dok foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Det slovenske formandskab lægger op til en drøftelse af styringsmodellen for Det Europæiske forskningsrum (ERA).

Det er forventningen, at drøftelsen vil tage udgangspunkt i et diskussionspapir, som ikke er modtaget ved fremsendelse af samlenotatet.

Regeringen bakker op om drøftelsen. Regeringen støtter et enkelt og effektivt styringssystem, hvor form følger funktion. Det er regeringens holdning, at ERA bedst implementeres ved en stærk forankring i både medlemsstater og hos Kommissionen. Derfor finder regeringen, at medlemsstaterne forsat skal have en afgørende indflydelse i implementeringen af ERA. Regeringen er i udgangspunktet positiv over for en mere struktureret inddragelse af interessenter.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Det europæiske forskningsrum blev etableret i 2000 som en del af Lissabonstrategien for vækst og beskæftigelse. Det sigter mod at opbygge et fælles videnskabeligt og teknologisk område i EU, skabe et indre marked for viden, der fremmer den fri bevægelighed for forskere, videnskabelig viden og innovation, og tilskynde til et mere konkurrencedygtigt europæisk erhvervsliv. Siden 2009 har det været et udtrykkeligt mål i Traktaten at virkeliggøre Det Europæiske Forskningsrum, som det fremgår af artikel 179 i TEUF.

Den 30. september 2020 fremlagde Kommissionen sin meddelelse om en vision for et nyt europæiske forskningsrum¹. Meddelelsen havde til formål at bidrage til etableringen af et nyt europæisk forskningsrum, der kan opfylde ambitionen om at gennemføre overgangen til et bæredygtigt, digitalt og modstandsdygtigt Europa. Den 1. december 2020 vedtog Rådet sine konklusioner om Kommissionen meddelelse² og bekræftede bl.a. opfordringen om at udvikle en politisk dagsorden og styringsmodel for ERA. Det slovenske formandskab forventes at præsentere et udkast til rådskonklusioner om en styringsmodel for ERA i løbet af efteråret 2021.

3. Formål og indhold

Den 27. juli 2021 præsenterede Kommissionen sit forslag til en rådshenstilling om en pagt for forskning og innovation i Europa. Hensigten med Pagten er, at medlemsstaterne giver deres tilsagn til at mobilisere forsknings- og innovationspolitikker for at imødekomme Europas udfordringer, navnlig den grønne og digitale omstilling og genopretningen efter COVID-19-pandemien. Pagten vil dermed fungere som en rettesnor for gennemførelse og ajourføring af nye politiske retningslinjer og bidrage til at vurdere de fremskridt, der gøres.

¹ Se KOM (2020) 628 endelig.

² Se 13567/20.

Som ét af initiativerne i forslaget til pagten fremgår det, at Kommissionen vil indføre en styrket overvågnings- og koordineringsmekanisme for at sikre fremskridt i prioriteterne for det europæiske forskningsrum. Dette har til hensigt at indføre en mere strategisk planlægnings-, implementerings- og overvågningsfase så policy-cyklussen giver større merværdi.

Den præcise rolle- og ansvarsfordeling mellem medlemsstater og Kommission beskrives ikke i detaljer i pagten, men dette forventes udfoldet i yderligere detaljer i løbet af efteråret 2021.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, økonomiske eller samfundsmæssige konsekvenser.

8. Høring

Samlenotat har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne vil bakke op om drøftelsen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om drøftelsen. Regeringen støtter et enkelt og effektivt styringssystem, hvor form følger funktion. Det er regeringens holdning, at ERA bedst implementeres ved en stærk forankring i både medlemsstater og i Kommissionen. Derfor finder regeringen, at medlemsstaterne forsat skal have en afgørende indflydelse i implementeringen af ERA. Regeringen er i udgangspunktet positiv over for en mere struktureret inddragelse af interessenter.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.